



Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

19. maj 2025

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 79 (Alm. del) af 12. december 2024 stillet efter ønske fra Simon Kollerup (S)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse provenuet eftertilbageløb og adfærd af en ordning, hvor dagpengeperioden sænkes til et år, men hvor ledige med opbrugt dagpengeret får forlænget deres dagpengeperiode i indtil et år, hvis bruttoledigheden er over henholdsvis 5 pct. og 6 pct.?

Svar

Der spørges til en ordning, hvor dagpengesystemet gøres konjunkturafhængigt. Den konkrete ordning, som der spørges til, medfører en reduktion af dagpengeperioden i nogle konjunktursituationer, da den maksimale dagpengeperiode i dag udgør to år med mulighed for forlængelse i op til ét år. Ordningen medfører overordnet set, at dagpengeperioden reduceres. Ordningen vurderes derfor at medføre en positiv virkning på den strukturelle beskæftigelse og BNP. Dertil vil en sådan model forventes at medføre et strukturelt offentligt provenu. Det bemærkes dog, at en grænse på 5 pct. eller 6 pct. potentielt vil have et niveau, der gør, at tiltaget kun vil have virkning i større økonomiske tilbageslag. Fx har bruttoledigheden siden 2007 kun oversteget 6 pct. i sammenlagt 15 måneder (under finanskrisen).

Det bemærkes, at Arbejdsmarkedskommissionens anbefalinger fra 2009 indebar et forslag om et konjunkturafhængigt dagpengesystem. Arbejdsmarkedskommissionens forslag minder om det, som der spørges til i indeværende spørgsmål. Konkret indebar forslaget fra Arbejdsmarkedskommissionen, at dagpengeperioden forkortes, men forlænges i perioder med høj ledighed. I Arbejdsmarkedskommissionens forslag blev der lagt op til at anvende bruttoledigheden som mål for ledigheden. Brugen af bruttoledigheden, såvel som andre indikatorer, har den uensigtsmæssighed, at der er indbygget en forsinkelse i forhold til konjunkturudviklingen. Det kan potentielt udhule hensigten med et konjunkturafhængigt dagpengesystem som en automatisk stabilisator.

Arbejdsmarkedskommissionens anbefaling til udmøntning af et konjunkturafhængigt dagpengesystem består i, at forlængelserne igangsættes ved kvartalets start og gælder kun for ledige, som inden for 3 måneder opbruger deres dagpengeret.

Forslaget medfører, at ledige, der for eksempel har mere end 3 måneders dagpenget tilbage, vil have et incitament til at afholde sig fra at tage et midlertidigt arbejde, hvis de har en forventning om, at dagpengeperioden forlænges i en efterfølgende periode.

I forbindelse med Dagpengekommissionen (2015) blev der udarbejdet et arbejds-papir, som beskriver fordele og ulemper ved et konjunkturafhængigt dagpengesystem, jf. bilag 1. *Arbejdsrapport: Konjunkturafhængighed i dagpengesystemet*. Sammenfattende peger kommissionens analyse på, at den teoretiske litteratur generelt understøtter, at der kan være en række samfundsmæssige fordele ved et konjunkturreguleret dagpengesystem, men at empiriske studier kun svagt understøtter dette resultat.

En teoretisk fordel ved et konjunkturafhængigt dagpengesystem er, at det kan medvirke til at forstærke de automatiske stabilisatorer, idet udgifterne til dagpenge vil øges i lavkonjunkturer og reduceres i højkonjunkturer. En forøgelse af de automatiske stabilisatorer kan bidrage til at reducere udsvingene i økonomien, og kan dermed være velfærdsforbedrende – ud fra et stabiliseringshensyn. Dagpengesystemet udgør dog allerede i dag en automatisk stabilisator. Det skyldes, at de lediges indkomst og forbrug bliver understøttet af dagpengesystemet, hvormed flere ledige i en lavkonjunktur øger de offentlige udgifter til dagpenge.

En ulempe ved et konjunkturafhængigt dagpengesystem kan dertil være, at ledige som påbegynder et dagpengeforløb i næsten samme konjunktursituation kan få forskellige dagpengevilkår. Fx vil ledige, der er ledige akkurat før en skæringsdato, hvor ledighedsprocenten falder under en grænseværdi, få en længere dagpengeperiode end ledige, der er ledige i perioden umiddelbart efter.

Det bemærkes afslutningsvis, at der aktuelt arbejdes på en opdatering af den dagpengemodel, som Finansministeriet og Beskæftigelsesministeriet anvender til økonomiske konsekvensberegninger på dagpengeområdet. Det blev oplyst i en skrivelse til Beskæftigelsesudvalget af 16. december 2024, at det er forventningen, at den opdaterede dagpengemodel vil kunne anvendes til konsekvensberegninger fra 2. kvartal 2025, jf. BEU Alm. del bilag 77.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister